

Pohlednice se známkami I. čs. letecké emise

(a také o esperantu, esperantistech a jiném pohledu na filatelii)

Saluto!

Tento poněkud nezvyklý a přitom povědomě znějící pozdrav je v esperantu, tedy v umělém mezinárodním jazyce, vytvořeném v roce 1887 varšavským očním lékařem Ludvíkem Zamenhofem na základě nejrozšířenějších evropských jazyků. Esperanto bylo populární hlavně v prvních desetiletích našeho století. Esperantské hnutí praktickým odstraněním jazykových překážek tehdy představovalo jakousi mezinárodní naději na snadnější porozumění mezi lidmi různých států i mezi celými národy. Se zavedením povinné výuky esperanta na školách koketovalo například mladé sovětské Rusko, naděje do něj vkládali i představitelé některých mezinárodních hnutí, intelektuálové, ženy a mládež. To všechno už dávno odnesl čas. Mezinárodním jazykem dneška je angličtina

a esperanto zůstává spíše pojítkem a předmětem zájmu nevelké skupiny nadšenců, což mu samozřejmě neubírá na kráse a ušlechtilosti.

Klukovská fantazie

Dovolte nyní malou osobní vsuvku. I mne kdysi touha po poznávání dalekého světa a lidí v něm přivedla k esperantu. Při klukovských toulkách ulicemi pražského Starého Města, připomínajícího Foglarova Stínadla, jsem v křivolaké Jilské uličce často míjel klubovnu esperantistů. Byl to bývalý krámeček ve starobylém domě, v jehož výloze byly pečlivě naaranžovány fotografie z jejich akcí a malý plakátek zval zájemce. Tehdy jsem se ještě neosmělil vstoupit, to až později, po několika letech, kdy poblíž mého bydliště jsem narazil na skříňku esperantského

klubu. Visela na plotě starého rodinného domku a bylo vidět, že ten, kdo se o ni stará, to dělá skutečně s láskou. Zazvonil jsem tedy jednou k večeru. Otevřít mi přišel laskavý starý pán a poté jsem mým klukovským zájmem mě, vlastně neznámého, bez dlouhých cavyků pozval dál. Ukázalo se, že za mladých let býval filatelistou a esperantu se věnuje už více než půl století. Hned mi půjčil domů učebnici a slovníček a nabídl se, že mě do esperanta nezištně zasvětil. Když jsem zjistil, že například bota se esperantsky řekne *boto*, stůl *tablo*, kromě krom a vajičko ovo, mé nadšení pro tak snadný jazyk neznalo mezí. Příkladlo mi, že naučit se esperantsky musí být hotová hračka. Ale znáte to. Ona všechna ta slovíčka samozřejmě tak snadná nebyla, chlapecké nadšení postupně vyprchalo, a tak jsem nakonec zůstal u svého největšího zájmu - filatelie. Přesto na své krátké esperantské období rád vzpomínám. Esperantisty jsem poznal jako zapálené, přátelské a také tak trochu i bezelstné lidi, kteří svým zájmem doslova žili.

V mé klukovské fantazii mi tehdy připadali jako jakési tajné mezinárodní bratrstvo, jehož členové, mluvící neznámou a nezavěcencům nesrozumitelnou řečí, si vzájemně nezištně pomáhají bez ohledu na státní hranice. Nedivte se tomu tehdejšímu romantickému chlapci, který v esperantském odznaku viděl období tajemného prstenu Aramise, generála řádu z Dumasových Tří mušketýrů ještě po deseti letech. Jaké představy vdechne mladé duši romantická četba! Zejména když žijete v neprodyšné uzavřené zemi, v níž o kouzlu dalek můžete jen snít.

Esperanto a filatelie

S esperantem a esperantisty se často setkáváme i ve filatelii. Známky a celiny s námětem esperanta - zelenou pěticípou hvězdou s písmenem E uprostřed - vydala řada států světa. Esperantský symbol nacházíme i na razítkách, kašétech, přitiscích, pohlednicích a dalších předmětech filatelického zájmu. Na výstavách se můžeme setkat s esperantskými námětovými exponáty. Ale nejen to. Řada zajímavých celistvostí vznikla a dochovala se právě díky esperantistům. I nefilatelisté z jejich řad totiž svou korespondenci obvykle krásně frankovali a celkové úpravě celistvostí věnovali velkou péči. A pokud byl esperantista i filatelistou, pak při vyplácení zášilek navíc mnohdy používal neobvyklé kombinace známek či volil neobvyklé způsoby přepravy, takže jeho korespondence bývala ozdobou i pokročilých sbírek.

Některé frankatury či způsoby přepravy můžeme dnes dokumentovat vlastně jenom díky esperantistům.^{1/} V poslední, 16. aukci Profil /1/ byly například nabídnuty tři čs. doporučené dopisy z Prahy do Budapešti z roku 1925, vyplacené čtyřbloky známek Olympijský kongres 1925, dofrankované čtyřbloky emise Letecké 1922. Odesílatel byl známý český filatelista - esperantista K. J. Helebrant. Od stejného odesílatele pocházejí i neobvyklé frankatury protichůdných dvojic v blocích emise Holubice a Osvobozená republika 1920, nabízené např. v 11. aukci Profil /2/, ale i desítky a možná stovky dalších krásných celistvostí.

Dnes si ukážeme celistvosti, za jejichž vznik vděčíme jinému esperantistovi, a to celistvosti mimořádně vzácné a vlastně do dnešní doby prakticky neznámé. Ale začneme ze široka.

1/ To, že filatelisté - esperantisté postupovali při přípravě a odeslání celistvostí mnohdy naprosto odlišně než ostatní tehdejší filatelisté, je zajímavý fenomén, který by si zasloužil podrobnější zhodnocení (samozřejmě značně přesahující téma i rozměr tohoto článku).

Pionýrská doba naší aerofilatelie

V počátečních dobách naší poštovní letecké přepravy, tedy v prvních letech po vzniku samostatné ČSR, byly pro leteckou poštu stanoveny poměrně vysoké tarify. Za listovní zásilku letecky přepravenou do Štrasburku činil v období do 31.3. 1921 letecký příplatek za každých 20 gramů váhy 14 Kč, do Paříže či Varšavy 24 Kč a do Londýna 28 Kč, samozřejmě vedle běžného výplatného podle platného sazebníku /3/. To byly značné částky a zřejmě především proto nebyl poštovní letecký styk nijak zvlášť čilý. Jen málokomu se chtělo za poměrně krátké a přitom navíc v podstatě nejisté zrychlení přepravy (maximálně o jeden až dva dny) připlatit mnohonásobek běžného poštovního. Značnou část z nemohla tehdy letecky přepravených zášilek tedy odeslati zejména sběratelé a obchodníci se známkami. Jim vděčíme za to, že většina letecky přepravených celistvostí se známkami naší I. letecké emise vůbec vznikla a že je dnes můžeme zařazovat do sbírek a exponátů či si je alespoň prohlédnout na výstavách.

Odjakživa dopisy ...

Mluvíme-li o letecky přepravených celistvostech vyplacených známkami I. čs. letecké emise, máme vždy jaksi mimoděk na mysli *dopisy*, o kterých také výslovně hovoří i dosavadní běžně dostupná literatura. Například Monografie /4/ v textu věnovaném leteckým zásilkám I. emise uvádí pouze výraz *dopisy* - „... lze odhadnout počet odeslaných *dopisů* na 400 až 500 kusů.“ nebo „Zřídka mají přichodzí razítka *dopisy* do Štrasburku.“ Novotného katalog /5/ uvádí: „Známka 14 Kč byla určena na vyplácení *dopisů* do Štrasburku, známka 24 Kč na *dopisy* do Varšavy a Paříže a 28 Kč na *dopisy* do Londýna“ či „Cena známek na *dopisech* ...“ resp. „... skutečně doperané *dopisy* ...“.

Povšimněme si údaje v Novotného katalogu /5/: „Zatímco za celou dobu trvání letecké dopravy předtím (před snížením poplatků - pozn. aut.) bylo dopraveno sotva 400 *dopisů* (frankovaných leteckými známkami č. 1 - 3), od 1. IV. do 30. IX. 1921 bylo dopraveno již 6037 leteckých *zášilek*.“ Autor tady jasně rozlišuje mezi prvním obdobím, kde předpokládá zaslání pouze *dopisů*, a mezi obdobím následujícím, z něhož jsou vedle *dopisů* známy i dopisnice, pohlednice ap. a kdy tedy již hovoří o *zášilkách*.

Pouze o *dopisech* hovoří také Hirschova monografie /6/, Karáskovy Paděly čs. poštovních známek /7/, Specializovaný katalog /8/ i Příručka pro sběratele čs. poštovních známek a celin /9/. Naproti tomu Trojanův katalog /10/ uvádí širší výraz *celistvosti*.

Ve studii A. Tekefa Československé letecké známky z roku 1920 /11/ se v názvu tabulky doposud známých leteckých celistvostí výslovně uvádí pouze výraz *dopisy*. Stejný výraz použil i P. Horka ve svém Katalogu čs. letecké pošty /12/, kde uvádí: „Počet skutečně letecky doperaných *dopisů* I. emise se tak odhaduje na 350 - 400 kusů“ a tabulku 10 nazývá „Výplatné za mezinárodní letecké *dopisy* 12.8. 1920 - 31.3. 1921“.

Je to přirozené. Ačkoliv již zmíněné ustanovení /3/ výslovně uvádělo možnost letecké dopravy pro „soukromé a úřední listovní zásilky obyčejné i doporučené, a to psaní, dopisnice, obchodní papíry, tiskoviny a ukázky zboží“, z nepochybně letecky přepravených celistvostí se sběratelé setkali doposud jen s *dopisy*; ostatní druhy celistvostí zatím nebyly předloženy ani popsány. Otázku výskytu jiných druhů celistvostí jsem při přípravě tohoto článku konzultoval s osmi našimi významnými aerofilatelisty - dr. F. Crhou, dr. B. Helmem, dr. P. Horkou, ing. J. Jakubcem, ing. J. Karáskem, V. Krajcem, L. Pytlíčkem a ing. A. Tekefem - a s předsedou komise expertů SČF ing. P. Pittermannem, a

všichni mi shodně potvrdili, že až doposud z celistvosti skutečně přepravených leteckou poštou (s frankaturou I. letecké emise) viděli pouze dopisy.

Pro úplnost je třeba dodat, že v literatuře jsou popsány i dvě celinové dopisnice 20 h Hradčany 1920, obě dofrankované kompletní sérií tří hodnot Letecké 1920. První byla nabídnuta ve 13. aukci Profil /13/, má razítko Praha 1 s rozlišovacím písmenem 4a a R-nálepku Praha 1 s číslem 10; oba tyto údaje dobře zapadají do zmíněného seznamu A. Tekefa /11/, který uvádí stejnou dopisnici se stejnou frankaturou i razítky, odeslanou téhož dne do Manchesteru, s R-nálepkou číslo 11. Obě dopisnice jsou však vylepením kompletní letecké série značně přefrankované a nemají žádné razítko průchodní či dodací pošty. Nabízí se tedy otázka, zda spíše než o letecky přepravené zásilky nejde v tomto případě o celiny orazítované z ochoty.

... a najednou pohlednice!

A protože zmíněné letecké dopisy I. emise jsou samy o sobě mimořádně vzácné a pro většinu sběratelů tedy nedostupné - jak jsme si ukázali, literatura uvádí kolem 400 přepravených kusů, z nichž se navíc jistě určitá část nedochovala - možná se teď čtenář ptá, proč v tomto článku míchám páte přes deváté, letecké celistvosti s esperantem, a kdy už konečně vyjevím, o co mi vlastně jde.

Takže k věci. V závěru roku 1997 mi jako znalci byla předložena rozsáhlá sbírka známek a celistvosti ČSR I, kde mezi leteckými dopisy I. emise byly zařazeny i tři celistvosti jiného, pro mě naprosto nečekaného druhu. Jde o tři *pohlednice*, správně vyplacené,²⁾ odeslané leteckou poštou v letech 1920 a 1921, jedna do Strasburku, druhá do Paříže a třetí do Londýna. Letecké příplatky jsou uhrazeny příslušnou leteckou známkou I. emise. Známkou i samotné pohlednice jsou ověřeny znaleckou značkou Gilbert. Po prohlídce uvedených pohlednic jsem konstatoval, že jak známky, tak i celé celistvosti jsou právě a skutečně letecky přepravené.

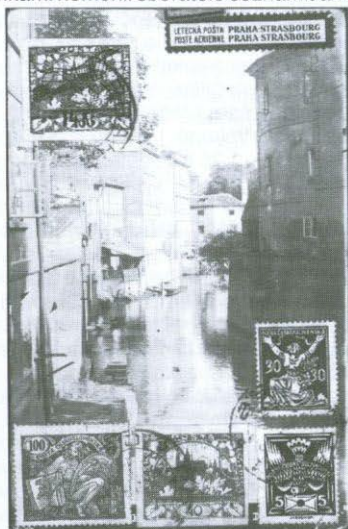
Skutečnost, že po více než třech čtvrtinách století od skončení platnosti čs. leteckých známek I. emise se objevily skutečně leteckou poštou prošlé celistvosti jiného druhu než doposud známé dopisy, je nejen mimořádně zajímavá, ale pro všechny zapálené filatelisty i velmi povzbudivá. Jestli totiž v tak prozkoumaném oboru, jakým je československá letecká pošta, se i po desítkách let dá objevit tak zásadní a doposud prakticky neznámá věc, proč by přišlo, třeba v jiném filatelistickém oboru, nebyl být tím šťastným objevitelem někdo z nich? Abychom nechodili daleko, proč ne třeba čtenář těchto řádek?

Gilbertovy poklady

Ale jak se vůbec mohlo stát, že existence letecky přepravených pohlednic po tak dlouhou dobu unikala pozornosti badatelů? Přitom, jak jsme si řekli, jde o materiál prozkoumaný znalcem, vždý všechny tři pohlednice jsou označené znaleckou značkou Gilbert! Pan profesor, bohužel, už není mezi námi, a tak jsem se s dotazem obrátil na soudního znalce a sběratele Jiřího Hečko, který mu byl po řadu let blízký. Ten mi, k mému velkému překvapení, řekl, že kdysi u pana profesora letecké pohlednice I. emise viděl. Když jsem mu ukázal předloženou trojici, potvrdil, že se jedná o tyto exempláře. Pan Hečko si vzpomíná, že prof. Gilbert je tehdy nehabizel k prodeji ani je neměl svěřeny ke zkoušení, ale že byly součástí jeho sbírky a ukázal mu je jako zcela mimořádnou zajímavost.

To by snad mohlo vysvětlovat, proč tyto pohlednice ani fakt, že existují, nejsou doposud popsány v literatuře. Profesor Gilbert nebyl po válce příliš publikačně činný a při své v

podstatě uzavřené povaze se s jejich vlastnictvím prostě hned tak někomu nechlebil. Navíc, na rozdíl od některých jiných filatelistických znalců, neměl ani výstavní exponát, takže se s jeho známkami nemohli sběratelé seznámit ani na výstavách. Uvedené pohlednice tak zřejmě po určitou dobu byly v jeho vlastnictví a později je snad prodal do jiné, veřejnosti rovněž neznámé sbírky. A nyní, konečně, máme vzácnou příležitost se s nimi seznámit i my.

Obr. 1: Zadní a přední strana pohlednice přepravené v roce 1920 letecky do Strasburku.

Esperantista Drahotín

Všechny tři celistvosti jsou černobílé ftopohlednice Prahy. Na první je pohled na Vltavu na malostranské Kampě, na druhé pohled na Hradčany z Karlova mostu a na třetí pohled z Hradčan přes Nové zámecké schody na Malou Stranu. Všechny byly podány doporučeně na poště Praha 1 a všechny mají obdobnou úpravu. Adresa je psána vždy stejnou rukou, černým inkoustem, v levé části adresní strany je stejnou rukou uveden stručný pozdrav (na pohlednicích do Strasburku a Paříže francouzsky, do Londýna anglicky), pod kterým je otištěno modrofialové oválné razítko s adresou odesílatele Drahotín Pospíšil / Čelákovice 390, Bohemujo.³⁾ To, že jde o esperantistu, dokazuje jednak pěticipá esperantská hvězda s písmenem E uprostřed razítka a jednak esperantský název Bohemujo (Čechy), doplněný však rukopisnou poznámkou odesílatele Rep. Tchecoslovaque. To, že jde o doporučené zásilky, odesílatel zdůraznil poznámkou Doporučeně, napsanou červenou tužkou a dvakrát pod-

2/ S výjimkou leteckého příplatku u pohlednice adresované do Londýna, která byla odeslána až po snížení leteckých poplatků.

3/ Čelákovice se, alespoň na poštovních razítkách, až do roku 1924 psaly s krátkým a - Čelákovice, dlouhé až bylo zavedeno až v průběhu roku 1924 /14/.

trženou. Na každé pohlednici je vedle příslušné letecké směrovky vypsán rukou znovu její text, a to v české i francouzské verzi. V pravém horním rohu adresní strany každé pohlednice je šipka s poznámkou T.c.v. (zkratka mezinárodně používaného výrazu, upozorňující, že frankatura je vylepena na zadní straně).

Kompletní frankatura je vylepena vždy na obrazové straně pohlednice. Všechny tři pohlednice jsou vyplaceny naprosto přesně²¹ podle tehdy platných tarifů (3/3: základní výplatné 1,75 Kč (50 h výplatné za dopisnici do ciziny + 1,25 Kč příplatek za doporučenou zásilku do ciziny), uhrazené výplatními známkami, plus letecký příplatek (do Štrasburku 14 Kč, do Paříže 24 Kč, do Londýna 28 Kč), uhrazený nezoubkovanými leteckými známkami I. emise.

Všechny tři pohlednice jsou orazítkovány podacím razítkem Praha 1 s rozlišovacím písmenem 4a. Všechny byly odeslány na smyšlené adresy, o čemž svědčí poznámky dodacích pošt ve smyslu „na uvedené adrese není znám“, a po marném pátrání po adresátovi byly vráceny odesílateli, jak vypovídají otisky razítek tamních pošt a poznámky „zpět“.

Každá z pohlednic je ověřena vždy dvěma znaleckými značkami Gilbert, a to jednak vždy vedle letecké známky vylepené na obrazové straně, kde znalec profesor Gilbert ověřil pravost příslušné známky, a jednak v pravém dolním rohu strany adresní, kde ověřil pravost letecké celistvosti.

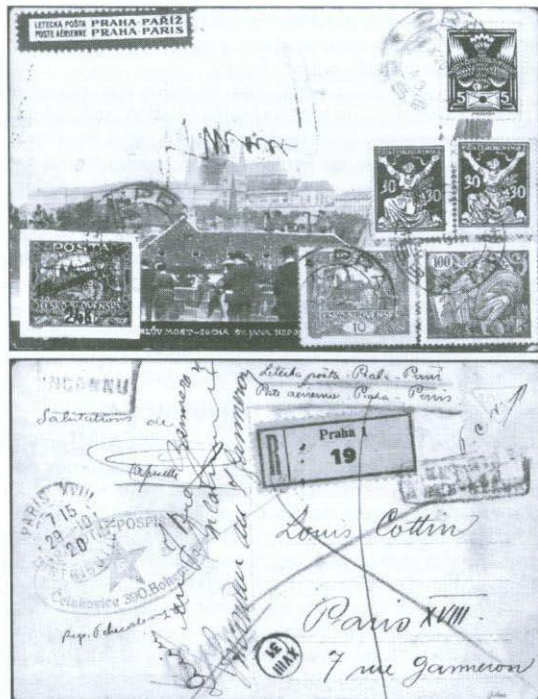
Štrasburk, Paříž a Londýn

První pohlednice, adresovaná do Štrasburku, byla podána 26.10. 1920. Na adresní straně je nalepena příslušná letecká směrovka a dále rekomandační nálepka Praha 1 s číslem 18. Frankaturu, vylepenou na obrazové straně pohlednice, tvoří výplatní známky 40 h Hradčany 1918 a 5 h modrá Holubice, 30 h OR a 100 h HaV 1920, Pof. č. 14, 143, 153 a 164, a dále nezoubkovaná letecká známka 14 Kč/200 h z roku 1920, Pof. č. L1. Na obrazové straně pohlednice je vylepena další příslušná letecká směrovka.

Na adresní straně je otisk poštovního razítka Strasbourg 1 29.10.20 v černé barvě, otisk modrého rámečkového obdélníkového razítka Retour à l'envoyeur (Zpět odesílateli) a světlé modrý otisk dvouřádkového razítka Destinataire inconnu à Strasbourg (Alsace) - (Adresát ve Štrasburku / Alsasko / neznámý). Slova Strasbourg / 20 rue Voltaire v adrese jsou přeškrtnuta černým inkoustem a od jména adresáta B. Lefort je silnou modrou tužkou vedena šipka k adrese odesílatele v oválném razítku a dopsáno slovo Čelakovice.

Druhá pohlednice, adresovaná do Paříže, byla podána rovněž 26.10. 1920. Na adresní straně je nalepena rekomandační nálepka Praha 1 s číslem 19. Frankaturu, vylepenou na obrazové straně pohlednice, tvoří výplatní známky 10 h zelená Hradčany 1918 s Řz 13¼ a 5 h modrá Holubice, 2 x 30 h OR a 100 h HaV 1920, Pof. č. 6C, 143, 2 x 153 a 164, a dále nezoubkovaná letecká známka 24 Kč / 500 h I. typ spirály z roku 1920, Pof. č. L2. Na obrazové straně pohlednice je vylepena příslušná letecká směrovka.

Na adresní straně je otisk poštovního razítka Paris XVIII Distribution 29.10.20 v černé barvě, otisk černého rámečkového obdélníkového razítka Retour à l'envoyeur (Zpět odesílateli), otisk černého rámečkového obdélníkového razítka Inconnu (Neznámý) a černý otisk malého kruhového razítka XVIII/31. Celá adresa Louis Cottin / Paris XVIII. / 7 rue Gameron je přeškrtnuta jednak křížem modrou tužkou a jednak šikmo černou tužkou.

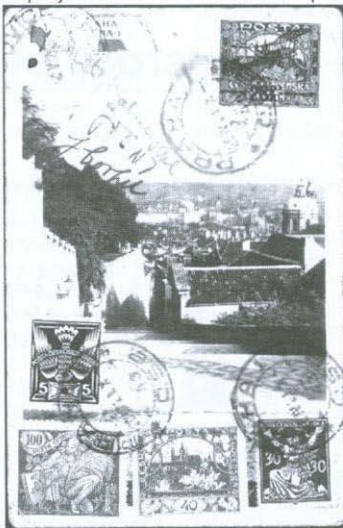
Obr. 2: Přední a zadní strana pohlednice přepravené v roce 1920 letecky do Paříže.

Třetí pohlednice, adresovaná do Londýna, byla podána 26.4. 1921. Na adresní straně je nalepena rekomandační nálepka Praha 1 s číslem 2. Dále je zde nalepena nesprávná letecká směrovka Praha - Paříž, kterou se někdo, zřejmě po zjištění omylu, pokusil nešikovně strhnout, což se mu nepodařilo; pošta potom tuto nálepku zakroužkovala modrou tužkou. Frankaturu, vylepenou na obrazové straně pohlednice, tvoří výplatní známky 40 h Hradčany 1918 a 5 h modrá Holubice, 30 h OR a 100 h HaV 1920, Pof. č. 14, 143, 153 a 164, a dále nezoubkovaná letecká známka 28 Kč / 1000 h z roku 1920, Pof. č. L3. Na obrazové straně pohlednice byla vylepena příslušná letecká směrovka, která byla v průběhu přepravy částečně stržena a přes její zbytky je otištěno razítko dodací pošty Čelakovice 7.5.21, tedy pošty, která doručila zásilku zpět původnímu odesílateli.

Na adresní straně je otisk poštovního razítka Registered 29.IV.29 / V v červené barvě, otisk obdobného oválného razítka v černé barvě s datem 30. dubna 1921, otisk obdobného oválného razítka ve fialové barvě s datem 7. května 1921, otisk poštovního razítka Holloway 30.4.21 v černé barvě a otisk fialového rámečkového obdélníkového razítka Retour à l'envoyeur / Inconnu (Zpět odesílateli / Neznámý). Adresní strana je vodorovně a svisle přeškrtnuta modrou tužkou jako výrazné označení doporučené zásilky. Celá adresa Edgar Goulding / 7 Dalmeny Road / Tufnell Park / London je vodorovně přeškrtnuta červeným inkoustem a stejnou barvou je připsána poznámka Czecho - Slovákia.

Srovnáme-li čísla rekomandačních nálepek na prvních dvou z uvedených pohlednic s čísly publikovanými v seznamu A. Tekeřa /11/ zjistíme, že dokonale zapadají mezi doposud známé letecké celistvosti. Obě pohlednice adresované do Francie byly odeslány 26.10. 1920 a mají R-nálepky Praha 1 číslo 18 a 19. Tekeř přitom uvádí dopisy odeslané od den dříve s R-nálepkou stejné pošty číslo 9 a dva dopisy odeslané o den později s čísly 21 a 25.

Pohlednice adresovaná do Londýna byla odeslána 26.4. 1921. Tekeřův seznam však, bohužel, končí datem 30.3. 1921 a zásilky podané v dubnu již neuvádí. Poslední v seznamu popsany dopis je z 30.3. 1921 a má R-nálepku Praha 1 číslo 50. Popsaná pohlednice do Londýna, odeslaná o bezmála čtyři týdny později, má R-nálepku Praha 1 číslo 2. Protože ve zmíněném seznamu je u R-nálepek Praha 1 nejvyšší uvedené číslo 50 a po něm vždy opět začíná číslování od jedničky, je nasnadě, že v uvedeném období pošta Praha 1 v souvislosti s leteckou přepravou používala tyto nálepky s číslováním od 1 do 50.

Obr. 3: Zadní a přední strana pohlednice přepravené v roce 1921 letecky do Londýna.

Z dosud publikovaných leteckých dopisů I. emise odeslaných z pošty Praha 1 jich značná část má otisk podacího razítka Praha 1 s rozlišovacím číslem 4a, stejný mají i všechny tři uvedené pohlednice. Data odeslání všech tří pohlednic přesně odpovídají datům příslušných letů, jak je uvádí literatura /např. 11 a 12/.

Je až dojemné, jakou péči věnovali tehdejší štrasburští, pařížští a londýnští poštáči hledání skutečného adresáta - samozřejmě marně, protože, jak jsme si ukázali, všech-

ny tři adresy byly smyšlené. Odesílatel zřejmě nejen chtěl, aby se mu zásilky vrátily, ale snad z nějakých předchozích obdobných zkušeností znal tehdejší poštovní praxi, a proto se nespokojil s tehdy obvyklým zasláním na poste restante a následným vrácením nevyzvednuté zásilky. Nejspíš chtěl mít zásilky řádně poštovně dokumentované, s otisky razítek tamních pošt a poznámkami tamních listonošů. Sice jim přidělal práci a starosti, ale na druhé straně tak vznikly celistvosti, o jejichž skutečné poštovní přepravě není pochyb.

Dík po 77 letech

Drahotín Pospíšil z Čelakovic. Co o něm vlastně víme? V podstatě jen to, že to byl esperantista a navíc snad filatelista, který neváhal vydat na tehdejší dobu poměrně značný obnos více než 70 korun na odeslání tří pohlednic neexistujícím adresátům. Zůstaly tak po něm možná jediné dochované československé pohlednice přepravené leteckou poštou, s frankaturou I. letecké emise. Od doby, kdy tak učinil, nás dělí přes tři čtvrti století. Pan Pospíšil už nejspíš dlouhá léta není mezi námi. Jestli nás však odněkud shora pozoruje, patřt mu náš dík a pozdrav. Takže, pěkně esperantsky - danko kaj saluto!

FRANTIŠEK BENEŠ

LITERATURA:

- /1/ Katalog 16. mezinárodní aukce Profil, str. 19, los č. 264. Praha, 1997.
- /2/ Katalog 11. mezinárodní aukce Profil, str. 14, los č. 207. Praha, 1995.
- /3/ Věstník ministerstva pošt a telegrafů č. 35 z 12.8. 1920, ustanovení č. 42.
- /4/ Monografie čs. známek, 4. díl, str. 23. Pofis, Praha 1986.
- /5/ Novotný, Ladislav: Speciální příručka pro sběratele čs. známek, str. 201. Pofis, Praha 1971.
- /6/ Hirsch, Ervín a Franěk, Jaroslav: Československé známky, str. 349. Fr. Borový, Praha 1935.
- /7/ Karásek, Jan - Kvasnička, Zdeněk - Pauliček, Břetislav: Padělky čs. poštovních známek 1918 - 1939, str. 241. NADAS, Praha 1963.
- /8/ Bernášek, Vladimír a kol.: Specializovaný katalog čs. poštovních známek, str. 292. Rapid, Praha 1978.
- /9/ Dušek, Alois a kol.: Příručka pro sběratele čs. známek a celin, str. 345. NADAS, Praha 1988.
- /10/ Trojan: Katalog ČSR, ČR a SR 1918 - 1996, str. 294. Print 2000, Praha 1996.
- /11/ Tekeř, Andrej: Československé letecké známky z roku 1920 (Použití v poštové prevádzke), příloha časopisu Filatelie 8/1996, str. 9.
- /12/ Horka, Petr: Katalog čs. letecké pošty 1918 - 1939, str. 51. Filatelie Trojan, Praha 1997.
- /13/ Katalog 13. mezinárodní aukce Profil, str. 21, los č. 440. Praha, 1996.
- /14/ Votoček, Emil: Monografie československých známek, díl XVI, I. svazek, Popěvratová razítka 1918 - 1920, str. 111. Pofis, Praha 1982.